

Марий калыкын патырже
(*Сценыште муро сем йонга*)

Вүд. Поро кече пагалыме уна, пошкудо, марий калык, икманаш, Василий Иванович Соловьевым шарныше, аклыше, пагалыше-влак! Кугу отечественный сар жапыште элышкына янлыкла керылт пурышо тушман ваштареш Марий кундемнан эргыж ден удыржо-влак талын кредалыныт. шагал огыл боецым Шочмо элна "Совет Ушемын Геройжо" чап лумдене палемден. Александр Матросов гай луддымылыкым республикына гыч кум ен ончыктен. Тиде В. И. Соловьев, К. П. Кутрухин, З. Ф. Прохоров. Тыгай геройлыкым эн ончыч В. И. Соловьев ыштен.

Война корно кужу,
Нелыжат ятыр уло,
Тыште лийын кертеш чылажат.
Мом шижын тунам
Таче шортшо салтак?
Пиалым?
Я шкенжын титакшым?
Могай лийын кертын, шонет гын, титак,
Пуля ойырен гын йолташым?
О, тидым огеш лий, огеш лий мондаш-
Лёза шинчавүдым пörъенгын шинчаште!

Вүд. Василий Иванович Соловьевым матросовец маньт, тудо Александр Матросов гаяк подвигым ыштен, 1943 ий 28 августышто шке капше дене тушман дзотын амбразурыжым петырен. Смоленский областысе Духовщинский районын Жуково ял кундемыште 229.6 ик кўкшакам сенен налмеке (тунам Василий Соловьев тушманын кок пулемётшым пытарен), мўндырнак огыл дзот гыч тушман пулемётчик лўйылтын. Вводлан пызнен возаш верештын. Йолташыже-влакын илышыштым арален кодаш да атакым умбакыже шуяш манын, Соловьев öрдыжкырак нушкын лектын да дзот деке лишемын. Пеленже гранат лийн огыл. Кужун шонкалыде, дзотын амбразурышкыжо төрштен да шке капше дене тудым петырен. Пулемёт очередь Соловьевын илышыжым кўрлын, но шыпланен. Взод атакыш кынелын. Тудын почеш моло подразделений кўкшака деке миен лектын.

Морко районусо Изи Корамас ялеш шочшо талешке енланна тений 9 мартыште 100 ий теме. 1915 ийын Иван Андреевичын да Евдокия Петровна эрге шочмеке, нимучашдыме куан лийын. Изинекак Васлийым пöрткöрге сомылымат, имньым кычкашат да тулеч моло пашаланат туныктеныт. Тиде

ялысак тўналтыш школым тунем пытарен, 5 класс гыч Арын школышто тунемын. Нужналыклан көра шуко тунемашыже логалын огыл. 1931-1932 ийлаште курсышто тунеммын. Тидын деч вара кок ий промколхозышто мастерлан ыштен. колхозыштак рядовой, вара районысо колхозный школ деч вара бригадирлан коштын. 1938 ийыште пчеловод-влак пелияш курсым пытарымек, колхозын мўкш отарыштыже ыштен. Надя лўман мотор ўдыр дене ешым чумырен. Юра лўман эргышт шочын.

1941 ийыште армий радамыш каен да 1942 ий январь тылзе гыч фронтышто кредалаш тўналын.

Войнаш кайымыж деч ончыч шке ешыжлан «Сар пыта мўнгө пўртылам, сайын илаш тўналына», манын ўшандарен коден. Ача-аваже тиде мутлан ўшанен иленыт. Но икана, 1943 ийын Мирон Чойнын «Марий коммуна» газет лаштыкыште возымо статьям лудмеке, эргыштын гвардий красноармеец Соловьев Василий Иванович родина верч лўддымын шоген, да сареш вуйжым пыштымыжым пален налмеке, Евдокия Петровна сокыр лиш, а Иван Андреевич чот шонгемеш.

Василий Иванович Соловьевлан 1944 ий 4 июньышто СССР Верховный Советын лукмо Указ дене Совет Ушем Совет Союз Герой лўмым пуэныт, орден Ленина дене палемденыт.

Мемнан калыкна нигунамат патыр геройым огеш мондо, ўмыржө мучко шарнаш тўналеш.

1966 ийыштак Духовщине олан тўн уремыштыже, геройым тойымо верыште мемориал онам веранденыт, тыгаяк она 1974 ий гыч Йошкар-Оласе Соловьев уремым сўрастара, 1980 ийыште геройын подвигым ыштыме кукшакаштыже, Изи Корамас школын пырдыжыштыже.

1970 ийыште Йошкар-Олаште Соловьев уремым починыт,

1979 ийыште тудын лўмеш Моркысо паркыште бюстым шогалтыме. Изи Корамас школ кызыт Арын школ Василий Иванович Соловьевын лўмжым нумалеш.

Вўд. «Лўддымым тўня йўрата», - маныт калыкыште. Очыни, тиде тыгак лийман. Уке гын, мыланна тыныслыкым пўртылтышө ен-влак дене огына кугешне ыле. Василий Иванович Соловьев гай айдеме-влак дене кугешнена да шарнен илаш тўналына.